

YENİ ŞAFAK KİTAP EKİ

Türkiye'yi Fransa'dan okumak

Türkiye'yi Fransa üzerinden okumaya meyleden ülkemiz entelektüellerinin son yıllarda adını sıkça dile getirdikleri isim Etienne Balibar, iki farklı yayınevinden çıkan iki kitabıyla Türk okurunun karşısında. Balibar, "Yurttaşlık" kitabında kavram hakkında yeni söylemler oluştururken "Eşitliközgürlük"te birey ile devlet arasındaki bağa değiniyor.

Abone Ol

Google News

Haber Merkezi

12 Kasım 2016, 04:00

Yeni Şafak

YORUM

PAYLAŞ

ERCAN YILDIRIM

Türkiye'de son yıllarda yeni anayasa ve başkanlık sistemi meselesinin yanında aktüel siyasetin beraberinde getirdiği tüm tartışmalar ülkedeki sol – sosyalist kesimlerde farklı bir tarzda idealize ve teorize edilmeye çalışılıyor. 2011 yılında Recep Tayyip Erdoğan'ın sosyalistleri, seçkin aydınları çevresinden uzaklaştırmasıyla başlayan itham yarışının hepsi, otoriterlik, diktatörlük, faşizm, şeriatçılığa HDP'nin barajı geçmesiyle yurttaşlık kavramı etrafında yeni bir "isyan-muhalefet" dalgası oluşturulması da eklendi.

Yeni anayasada yeni bir Türk kimliği, vatandaşlık tanımı yapılması, yeni mensubiyet alanlarının kurulması bu doğrultuda gelirken öte taraftan da Gezi olavlarıyla acıya çıkan "isyan"

hareketleri için yeni bireyler inşa etme, Gezi isyanını temellendirme kaygıları da beraberinde geldi. Bu bakımdan vatandaşlık tanımının kapsamının genişletilmesi, Kürt kimliğinin kurucu unsur olarak eşit derecede anayasada yer alması kadar yeni tür bireyin yeni yurttaşlık tanımları çerçevesinde İslamcı – dindar – milliyetçi muhafazakar iktidarlara “devleti dar etme”nin çabasına girildi.

FRANSIZLARIN İSLAMCILIK İLGİSİ

Yeni yurttaşlık tanımlarını Kürt milliyetçiliği ve PKK ekseninde gündeme getiren sol – sosyalist çevreler aynı zamanda Gezi'deki aksiyonu, 17-25 Aralık ve 15 Temmuz girişimlerinden cesaretle yeni bir isyan dilini kurmak için postmodern bireye özne muamelesi yapmaya çalışıyor.

Yeni sosyalizmin, liberalizmle birlikte AB'ci ve postmodern katkılı yeni versiyonunun Etienne Balibar ilgisi kuşkusuz tam da Fransız entelektüalizminin Türkiye'ye yatkınlığıyla ilgili olsa gerek. Althusser ile beraber Marks'ı okumak üzerine kitap da yazan Balibar'ın yanında Fransız menşeli entelektüel ilgi Türkiye'deki İslamcı iktidar üzerinde baskı oluşturacak yeni söylemler geliştirmeye çalışıyor. Olivier Roy, Alain Tourine, Alain Badiou, Jaques Ranciere, Nilüfer Göle, Hamit Bozarslan gibi isimler üzerinden Fransız etkisine Giorgio Agamben, Chantal Mouffe, Hannah Arendt, Seyla Benhabib eklenirken Türkiye'deki siyasi ve kültürel konjonktür, İslamcı iktidarın diktatörlük ve faşizmle anılması vazifeleri de beraber icra edilir.

Türkiye'yi Fransa'dan, AB'den ve batı sosyalizminden okumaya girişme meraklısı sosyalistler böylece iktidarla hesaplaşmalarını batılı sosyalistler üzerinden yapmayı daha pragmatist bulurlar.

Etienne Balibar'ın Monokl'dan çıkan Yurttaşlık ve Metis'ten çıkan Eşitliközgürlük kitapları tam da Gezi olayları, FETÖ darbe girişimleri, HDP ve PKK'nın hendek siyasetlerine, yurttaşlık alt yapısına oturacak yönelimlere dikkat çeker.

Yeni anayasadaki yurttaşlık tanımında Türk milleti hakime'sinin ortadan kaldırılmasına ilişkin talepler çerçevesinde Balibar'ın özgürlükle eşitliği denkleştiren söylemi imdada yerleşir. Mesele çok da basit değildir aslında. Eşitlik özgürlük demektir; özgürlük de eşitlik. Bu ikisini sağlamak için önleyici şiddeti gündeme almak da icabedebilir.

Fransız bakış açısından yurttaşlık meselesine bu derece eşitlikçi ve özgürlükçü yaklaşmak AB standartlarının dışındadır esasında. Dahası Fransa gibi ülkelerde zaten etnik yönelimler bastırıldığı için, güçlü ulus devletin altında kültürel ve soy bağına dayalı yapılar ezildiğinden hakim yurttaşlık tanımı demokratik gibi de gözükür. Haliyle Balibar'ı yardıma çağırmak tam da onun vurgularının Fransa ve AB dışına yaptığını kabul manasına gelir. Bu bakımdan mesela her iki kitaptaki “demokrasinin demoktikleşmesi, demokratikleşmeden kopması” vurgusu tam da Türkiye'deki konjonktüre uygun olarak öne çekilir.

İSYANKAR YURTTAŞLIK

Balibar, Yurttaşlık kitabında iktidar kavramı üzerinde dururken iktidarın sadece yönetenlere has olmadığı yönetilenlerin de bir güce, iktidar yetkisine hatta eylemine layık olduğu iddiasındadır. Balibar bu bakımdan devlet kavramıyla siyaseti birbirine bağlarken esasında devletin yurttaşlar arasındaki ihtilaflardan fırsat elde eden değil bu ihtilaflardan demokratikleşme çıkarmayla mükellef olduğu vurgusu geliştirir. Elbette devlet nezdinde vatandaşlık bağlamında ortaklaşa yaşam ideali son derece güçlüdür, öyle de olmalıdır. Fakat toplumda olup toplumdaki olmayan kesimleri bu ortaklığa, mensubiyet bağına yerleştirmek için onun tarif ettiği eşitliközgürlük'ün çok daha ötesinde çabalara ihtiyaç var.

HDP'ye verilen sosyalist destek, yurttaşlık fikrinin siyasi katılım ve siyasi çoğulculukla çok yakından ilgilidir. Balibar'ın Eşitliközgürlük kitabında atıf yaptığı gibi yeni Leninizm ve Avrupa komünizmi bir biçimde yurttaşlık tarifi, demokrasinin demokratikleşmesi üzerinden açılma gider. Özgürlük kavramı da bu bakımdan batılı öznenin postmodern birey ile katışmasından ortaya çıkan iktidar mekanizmalarını açmaya matuftur. Balibar'ın belki de batının ve Türkiye'nin kendi gündemlerinden, siyasal pozisyonlarından ayırarak çok da yakışır bir ifadeye atıf yapmak gerek. Balibar “eğer özgürlük eşitlik değilse o halde ya üstünlüktür, 'hakimiyet / efendilik'tir ya da bazı güçlere tabi olma, bağımlı olma demektir, ama bu da saçma olur.” derken ilkelerin ve evrensel denemelerin kaidelerin toplumların kendi gerçekliklerinden, siyasi durumlarından ve tarihi birikimlerinden kopuk ele alınamayacağını kabul etmiş de olur.

DEVİRİMİ KÜÇÜK BURJUVAYA YAPTIRMAK

Yurttaşlığın sadece klasik liberal devletten ayrı özerk bir görünüm kazanması fikri de aslında son derece yalın dursa da Türkiye gibi ülkeler için bağlamına oturmayacak kadar yabancıdır.

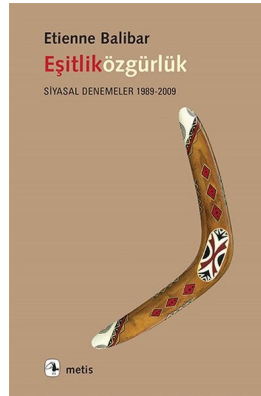
Yurttaşlık bu açıdan bir yanı sıra siyasala katkı ve katılım olarak yüceltilirken öte taraftan devlet varlığından bağımsız ve özerk olarak tanımlanması yine gerçekçi hiyerarşik mekanizmalara hiç mi hiç uymaz. Dolayısıyla bu parlak teori işlevsiz kaldığı için romantik sosyalist jargonun tarihselliğine hapsolür. Çünkü Balibar ve Türkiye'deki sosyalistler Kürt milliyetçiliği üzerinden bir “kalkışma”ya girişirken yine Balibar'ın “devrim, yerini yurttaşlığa bıraktı” ifadesine sığınır.

Buradaki yurttaşlık, pasif değil aksiyoner katılım içerir, haliyle Gezi olaylarındaki gibi eylemci, başkaldıran, isyan eden, mensubiyet bağlarını koparmış bireylerden oluşan yurttaşlık halini

alır. Aynen önleyici şiddet kavramında olduğu gibi Balibar'ın "tahakkum edenler gönüllü olarak vazgeçmezler" ilkesi Gezi olaylarından itibaren sosyalizmin şiarları arasına girer. Hem önleyici şiddet hem hükmedenleri vazgeçirme, yeni isyan dalgaları, itaatsizlik, kalkışmalarla mümkündür; bir farkla devrim proleter diktatörlüğünden gelmezse küçük burjuva taleplerini militarize etmekle mümkün olabilir. Zira etnik kimliklere vurgu yapmak sosyalistlerin evrenselci anlayışlarının tam zıddı olduğu için her zaman küçük burjuva adeti olarak görülmüş, milliyetçiliğin her türü faşizm olarak değerlendirilmiştir.

Sosyalizm HDP ve PKK'nın 7 Haziran sonrasındaki eylemleri için özgürleştirici, önleyici gibi algıladığından milliyetçiliklerini olumlu karşılayıp devleti ve iktidarı faşist gören, suç bastırma eylemi ve propagandasıyla yeni bir yol açmaya çalışıyor. Yurttaşlık Balibar için mutabakat ve ortaklaşmadır aynı zamanda; sosyalistler onun bu kavramlarını gözden kaçırarak 15 Temmuz sonrasındaki mutabakat arayışlarını terörize etmeyi sürdürmüşlerdi. Aslında bütüncül millet kavramına da düşmanlık ederek ortak düşmanlara, ortak hareket etmeyi bile reddettiler; yurttaşlık kavramından bir eşitlik ve özgürlük beklentileri de yok...

Ne Kürtler, ne beyaz yakalılar sosyalistlerin umurunda... Onlar Kürt milliyetçiliği, PKK ve Ortadoğu'da öngörülen aşiret devletçiklerinin altyapısını oluşturan eylemci, isyancı yurttaş tanımından devrime bir pay çıkar mı onun oluruna bakıyorlar.

...

Eşitliközgürlük - Siyasal Denemeler

1989-2009

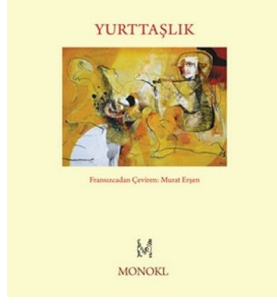
Etienne Balibar

Çev.: Oylum Bülbül

Metis Yayınları

2016

392 sayfa

• • •

Yurttaşlık

Etienne Balibar

Çev.: Murat Erşen

Monokl Yayınevi

2016

160 sayfa

PAYLAŞ

#Eşitliközgürlük

#PKK

#Ortadoğu

#Etienne Balibar

ÖNERİLEN VİDEO

HAYAT E-POSTA ABONELİĞİ

Yaşam kalkanı

Direnişin kareleri: Demirden tuzaklar,
kumdan hendekler.

'Rus askerleri arkadaşlarımı acımasızca öldürdü'

Ukrayna'dan gelenler yaşadıklarını anlattı.

15 Temmuz

yenisafak.com/15Temmuz

Kudüs : Bir Şehrin Hikayesi

gzt.com/kudus

Yeni Şafak Seçim

yenisafak.com/secim

Yeni Şafak Ramazan

yenisafak.com/ramazan

Yeni Şafak Spor

yenisafak.com/spor

GZT Lokma

gzt.com/lokma

MOBİL UYGULAMALAR

Apple

Android

Windows

Yeni Şafak olarak yayın hayatına başladığımız ilk günden itibaren ülkemizde demokrasinin tüm kurumları ile yerleşmesi, milli irade ve değerlerimizin hakim olması için tüm gücümüzle çalıştık. Bu ülkenin geleceğinin derin sularda boğulup gitmemesi için çaba sarf ettik.

Fırtınalı günlerde sığınılacak bir liman olduk. Bugüne kadar ülkemize yapmış olduğumuz katkıyı bundan sonra da okurlarımızın desteği ile sürdürmeye devam edeceğiz. Her gün Yeni Şafak'la yeni bir umut olacak.

Son Dakika

Haberler

Koronavirüs

Türkiye

Dünya

Bilimsel Gelişmeler

Gündem

Darbe Girişimi

Eğitim

Politika

Yerel Haberler

Dünya

Ortadoğu

Avrupa

Amerika

Asya

Afrika

Antartika

Okyanusya

Özgün

Özgün haberler

Dini Bilgiler

Yemek Tarifleri

Diyet

Spor

Spor Haberleri

Transfer Haberleri

Beşiktaş Haberleri

Galatasaray Haberleri

Fenerbahçe Haberleri

Trabzonspor Haberleri

Futbol

Basketbol

Motor Sporları

Voleybol

F1

Extreme Sporlar

Golf

Güreş

Atletizm

Su Sporları

Salon Sporları

Uzakdoğu Sporları

Diğer

Ekonomi

Türkiye Ekonomisi

Dünya Ekonomisi

Otomotiv

Emlak

İş Dünyası

Basın İlan

İletişim / Harita

+90 212 467 65 00

Maltepe mah. Fetih cad. No 1/1
Topkapı Zeytinburnu İstanbul Türkiye

Bip / +90 530 846 00 00

Facebook

Instagram

Twitter

Google Plus

Pinterest

Youtube

Flipboard

Rss

Copyright 2017 © Yeni Şafak

Gizlilik Politikası

Kullanım Koşulları

Site Map

Medya Kit

Kurumsal

Bilgi Toplumu Hizmetleri

Hat Sanatı

Resimli cuma mesajları YENİ | Anlamlı, dualı, resimli, hadislerle güzel cuma mesajları ve sözleri

↑
YUKARI

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunundaki amaçlar ile sınırlı ve mevzuata uygun şekilde çerezler kullanılmaktadır. Detaylı bilgi için [çerez politikamızı](#) inceleyebilirsiniz.

